

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Árnysai Katalin ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Herjeczki János ügyvéd által képviselt alperes ellen sajtó-helyreigazítás iránt a Békés Megyei Bíróság előtt 9.P.20.077/2009. számon megindult és a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.323/2009/3. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 12. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 12.000 (tizenkettőezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság, részben helyt adva a felperes keresetének, kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt a .. Hírlap 7. oldalán, a lap 2009. február 17-i számában megjelent, „Össztűz a ..” című cikkel azonos betűtípus alkalmazásával, az alábbi helyreigazítást tegye közzé: A 2007. február 17. napján „Össztűz a ..” című írásunkban valótlanul híreszteltük, hogy a .. Pénzügyi Zrt. uzsorát nyújt, illetve a pénzügyi vállalkozás tevékenysége törvényes uzsorának minősül. Ezzel szemben a .. Pénzügyi Zrt., mint pénzügyi vállalkozás a hagyományos banki gyakorlattól eltérően, gyorsan nyújt alacsony összegű, fedezet nélküli hiteleket az ügyfelek jövedelme alapján, a jogszabályoknak megfelelő engedélyek

birtokában, és jogszabály nem maximalizálja, hogy az üzletszerűen folytatott pénzkölcsönzési tevékenység vonatkozásában mi a kamat, és az egyéb elszámolható díjak maximuma. Nem felel meg a valóságnak az a híresztelés sem, hogy a felperes megtéveszti ügyfeleit, és azok számára ne lenne világos, hogy nemcsak a tőkeösszeget, hanem kamatot és egyéb díjat is meg kell fizetniük, továbbá, hogy a felperesnek károsultjai vannak és a felperes hitelezési gyakorlata kétmillió embert érint hátrányosan. Ezzel szemben a felperes ügyfeleivel kötött kölcsönszerződéseai átláthatóan tartalmazzák a felvett összeget, a fizetendő díjakat, és ezek együttes összegét és a felperesi üzletkötőknek munkaköri leírásuk alapján kötelességük az ügyfeleket tájékoztatni a kölcsönszerződés feltételeivel kapcsolatban. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az első fokú ítéletet részben megváltoztatta és a felperes keresetét teljes egészében elutasította. A felperest az alperes javára 60.000 forint együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte, egyben úgy rendelkezett, hogy a le nem rótt 45.000 forint kereseti és fellebbezési illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni.

A megállapítható tényállás szerint az un. „Anti.. Akciócsoport” 2009. február 16-án tüntetést szervezett a felperes budapesti székháza elé, amelyről az alperes a .. Hírlap 2009. február 17-i számának 7. oldalán „Össztűz a ..” című, „Tüntetés A cég ezentúl az eladósodás veszélyeire is figyelmeztet” alcímmel megjelent cikkben tudósított. A sajtóközlemény tényszerűen ismertette, hogy a felperes budapesti székháza előtt tüntetők jelentek meg, akik a felperes pénzkölcsönzési gyakorlatát kifogásolták. Állította a közlemény, hogy a résztvevők szerint a felperes uzsorát nyújt a kölcsönvevőknek; 2001. és 2006. ősze között nem adott nyugtát adósainak az átvett törlesztőrészlet után, ezzel pedig több százmilliárd forintos adócsalást követett el. Közölte, hogy a tüntetést szervező emiatt több hatóságnál vizsgálatot kezdeményezett. Ismertette, hogy a tüntetők szerint a cég megtéveszti az ügyfeleit is. Közölte, hogy a tüntetésen megjelent .. szocialista országgyűlési képviselő „törvényes uzsorának” titulálta a felperes tevékenységét azzal, hogy a felperes hitelezési gyakorlata kétmillió embert érint hátrányosan. A tudósítástól külön szedett részben a cikk „Újságírók hada vadászott a megjelent alig tucatnyi károsultra” főcímmel, „Sok hűhó semmiért” alcímmel elemezte a tüntetést, megállapítva, hogy az alig száz megjelent személy többsége újságíró, riporter és operatőr volt, így a sajtó képviselői gyakorlatilag „vadásztak” a megjelent károsultakra. Közölte az 57 éves .. nyilatkozatát, aki állította, hogy a munkája elvesztése és fizetéseképtelenné válása után a felperes nevében „több testes úriember jelent meg a lakásában, hogy a nemfizetés miatt elvinnék az ott található műszaki cikkeket, pl. a tévét és a hifi tornyot. Erre azonban nem került sor. Közölte

továbbá a 45 éves ..., önmagát szintén károsultnak tartó, nyilatkozatát, aki állította: nem tudott arról, hogy az általa felvett 370.000 után kamatot, illetve egyéb díjakat is kell majd fizetnie. Ha erről tudott volna, nem vett volna fel kölcsönt. A sajtóközlemény közölte a felperes válasznyilatkozatát is, amelyben ..., a felperes kommunikációs igazgatója kijelentette „kategorikusan visszautasítjuk az összes adócsalással kapcsolatos vádat”. Elmondta, hogy a cég a továbbiakban még nagyobb figyelmet fordít az ügyfelek tájékoztatására, amelynek érdekében egy 12. pontból álló, az eladósodás kockázataival kapcsolatos tájékoztató dokumentumot is összeállítottak, amelyet ismertetni fognak a hiteligénylővel és a jövőben külön részletezik a szolgáltatásuk egyes díjelemeit.

Az első fokú ítélet álláspontja szerint az alperes a Ptk. 79. § (1) bekezdés alapján köteles a felperes személyére vonatkozó valótlan tényállítások, illetve a tényeket hamis színben feltűntető nyilatkozatok miatt sajtó-helyreigazítás közzétételére.

A jogerős ítélet ezzel szemben megállapította, hogy a sajtóról szóló 1986. évi II. tv. (St.) 2. § (1) bekezdés, 3. § (1) bekezdés és a Ptk. 79. § (1) bekezdés alapján, figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság PK. 12. számú állásfoglalásában foglaltakra is, az alperes terhére sajtó-helyreigazítást megalapozó magatartást megállapítani nem lehetett. A sajtóközleménynek az uzsorára, a felperes ügyfeleit megtévesztő és megkárosító magatartására vonatkozó állítására a jogerős ítélet álláspontja az volt: az uzsora azt jelenti, hogy adott személy a vele szerződő másik fél hátrányos helyzetét kihasználva, aránytalanul magas előnyt köt ki szolgáltatásaiért. Az, hogy adott esetben mi minősül hátrányos helyzetnek vagy feltűnően aránytalan előnynek, szubjektív megítélés kérdése, következésképpen vélemény. Ugyancsak értékítéletet kifejező jelentéstartalommal bír egy tevékenység megtévesztő vagy megkárosító jellegűnek minősítése is, azaz ez is véleménynyilvánításnak tekinthető. Az uzsora, a megtévesztés, a megkárosítás kifejezések ugyanakkor burkolt tényállítást is tartalmaznak. A perbeli esetben azt, hogy a felperes az általa kötött szerződésekben a szolgáltatásaiért kirívóan magas ellenszolgáltatást köt ki, továbbá, hogy a szerződő partnerei számára a szerződési feltételek nem teljesen átláthatóak és nem egyértelműek. A felperesnek lehetősége volt, hogy a kifogásolt sajtóközlemény e ténytartalmára nyilatkozzon, azt helyesbítse, illetve cáfolja. A felperes azonban e kifogásolt ténytartalmat lényegében nem vitatta. A tényt, hogy az általa kötött hitelszerződésekben meghatározott teljes hiteldíj mutató (THM) több mint 400 %, szemben az általában 30 %-os banki gyakorlattal, maga is elismerte. Ebből következően az az állítás, hogy az adósnak az átvett pénzösszeghez képest számottevően magasabb összeget kell visszafizetnie, a valóságnak megfelelt. Ez a sajtó-helyreigazítást kizárta. Ettől függetlenül is az alperes lehetővé tette a felperes

számára, hogy az elhangzottakra reagáljon. A felperes a megtévesztés, megkárosítás vádjára reagált is, amelyet az alperes közölt. Azáltal, hogy az alperes e burkolt tényállítások tekintetében a felperes válasznyilatkozatát egyidejűleg közölte, eleget tett a valósághű tájékoztatásra irányuló kötelezettségének, amely a sajtó-helyreigazítást ugyancsak kizárta.

A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással, a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, kérve annak hatályon kívül helyezését és a keresetnek megfelelő ítélet meghozatalát. Álláspontja szerint a jogerős ítélet az általa kifogásoltakat tévesen minősítette véleménynek, ugyanis az alperes burkoltan a felperes pénzügyi tevékenységéről tényeket állított. Annak közlése, hogy a felperes a hitelezési gyakorlata során uzsorás módjára jár el, tényállítás, illetve híresztelés, az, hogy valaki nem tudta, a hitele után kamatot, illetve díjakat is kell majd fizetnie. A felperes a tüntetésen nem vett részt, így nem a tüntetésen elhangzottakra reagált, hanem a sajtótájékoztatón feltett kérdésekre. Ezért jogszabálysértő az ítéletnek az a megállapítása, amely szerint a felperes az egyes kifogásolt nyilatkozatokra nem reagált. Mindez a bizonyítás anyaga alapján egyértelműen megállapítható, ezért iratellenes a jogerős ítéletnek az a megállapítása, hogy az uzsorával, megtévesztéssel, megkárosítással kapcsolatos kijelentéseket nem cáfolták. Mindettől függetlenül az újságíró kérdésére, egyértelműen közölték a sajtótájékoztatón: kizárt, hogy valaki ne legyen tisztában a hitel után fizetendő díjak pontos mértékével. Ezt iratokkal támasztották alá. A 400 %-ot meghaladó THM-re vonatkozó ítéleti megállapítás ellentétes a bizonyítékokkal, a 12 pontból álló ismertetővel kapcsolatos okfejtés (amely a közöltekre való reagálásként jelent meg) más összefüggésben lett ismertetve. A 400 %-os és más bankok gyakorlatában alkalmazott 30 %-os THM egybevetése, a teljes hiteldíj mutató fogalmának félrevezető ismertetése is arra utal, hogy az uzsora kifejezés objektíven igaz. A sajtótájékoztatón ismertették, hogy a 2-300 %-os THM nem azt jelenti, hogy kétszer, háromszor akkora összeget kell visszafizetni, mint amit felvettek, és ismertették a THM mértékével kapcsolatos objektív feltételeket is, azt, hogy miért kerülhet sor esetenként nagyobb mértékű THM megállapítására. A felperes kölcsönzési gyakorlata más bankok gyakorlatával nem vethető egybe, így az a tényeket hamis színben tünteti fel. A 12 pontos ismertetővel pedig nem a tüntetésen elhangzottakra reagáltak.

Az alperes a jogerős ítélet hatályban való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A jogerős ítélet a tényállást helyesen állapította meg és jogszabálysértés nélkül utasította el a felperes sajtó-

helyreigazítás közzétételére irányuló keresetét, mert annak a jogszabályi feltételei hiányoztak.

A Ptk. 79. § (1) bekezdés szerint a sajtóval szemben érvényesíthető sajtó-helyreigazítási igény alapja kizárólag a valótlan tényközlés vagy híresztelés, illetve a való tény hamis színben való feltüntetése lehet.

A felperes által az alperes sajtóközleményében kifogásolt nyilatkozatok közül kizárólag az minősül tényközlésnek, hogy a felperes 2001. és 2006. között nem adott az ügyfeleknek nyugtát és ezáltal adócsalást követett el. Ebben a tekintetben a jogerős ítélet helyesen utasította el a felperes keresetét, mert az alperes a cikkel együtt a felperesnek e tényközlést határozottan cáfoló, egyértelmű nyilatkozatát is közzétette. A bírói gyakorlat szerint, amennyiben a sajtóban közzétett tényállításra az érintett nyomban válaszolhat és válaszolt is, úgy - amint arra a jogerős ítélet is helyesen hivatkozott - a sajtó eleget tett a sajtóról szóló 1986. évi II. tv. (St.) 2. és 3. §-ában foglalt kötelezettségének. Az ilyen, az érintett által nyomban megcáfolt tényközlés tehát sajtó-helyreigazítási igényt nem alapoz meg, mert ezáltal a helyreigazítás ténylegesen megtörténik.

A felperes által kifogásolt egyéb kitételek ugyanakkor nem minősíthetők közvetlen tényállításnak. A felperes pénzügyi tevékenysége közismert, és a felperes által sem vitatott tény, hogy a gyors lejáratú, alacsonyabb összegű, lakáson szolgáltatott és beszedett kölcsönök után esetenként több száz százalékos teljes hiteldíjmutatóval nyújtja szolgáltatását. Ezek a tüntetőik által kifogásolt való tények. A tüntetés résztvevői e tevékenységre vonatkozóan fejtették ki - nem kétségesen elmarasztaló - értékítéletüket, véleményüket. Egyértelműen ilyennek minősül a tények alapján a felperes pénzkölcsönzési tevékenységének uzsoraként, illetve törvényes uzsoraként való minősítése, illetve az, hogy a tevékenységével a felperes megtéveszti és megkárosítja ügyfeleit. Ugyancsak köztudomású tény, hogy a felperes széles körben fejti ki a kifogásolt pénzügyi tevékenységét, amely igen sok embert érint. Nem minősíthető ezért valótlan tényállításnak az, hogy a nyilatkozók szerint „kétmillió” embert érint hátrányosan a felperes tevékenysége. Nem a konkrétan megjelölt szám valósága e közlés tényleges tartalma, mert az csak a felperes tevékenységének nagyságrendjét jelöli meg.

Mindezekből következik, hogy a felperes által kifogásolt kitételek a való és részben köztudomású tényekre alapított véleménynyilvánításnak minősülnek, amelyek - tényállítás hiányában - a Ptk. 79. § alapján, figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság PK. 12. sz. állásfoglalás III. pontjában foglaltakra is, a sajtó-helyreigazítás iránti igény érvényesítését kizárták.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta és a Pp. 78. § (1) bekezdés szerint kötelezte a felperest az alperes jogi képviselétével felmerült felülvizsgálati eljárási költség megtérítésére.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM. r. 13. § (2) bekezdés alapján a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Budapest, 2009. december 9.

Dr. Völgyesi Lászlóné sk. a tanács elnöke, Dr. Mészáros Mátyás sk. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. bíró

Vné

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő